

§ 1 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2019/20:172 till socialutskottet

EU-dokument

COM(2020) 220 till försvarsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 223 och COM(2020) 405 till socialutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 404, COM(2020) 408 och COM(2020) 409 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 407 och COM(2020) 461 till utrikesutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 447 till arbetsmarknadsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 451, COM(2020) 452 och COM(2020) 460 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 juli*.

COM(2020) 459 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 28 juli*.

§ 2 Svar på interpellation 2019/20:407 om prioritering av elever vid skolval

Svar på interpellation

Anf. 1 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Dennis Dioukarev har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att Sverige ska leva upp till barnkonventionen. Dennis Dioukarev

har även frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att ändra lagen för att nyanlända elever inte ska ges förtur till utbildningsplatser på bekostnad av svenska elever.

Dennis Dioukarev beskriver Göteborgs kommuns urvalsgrunder vid placering av elever vid kommunens skolenheter. Som minister kan jag inte uttala mig i det enskilda fallet.

Huvudmän inom skolväsendet måste följa de bestämmelser som finns i skolförfattningarna. En elev ska enligt skollagen (2010:800) i första hand placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Några närmare bestämmelser om hur urvalet ska ske av de elever som måste placeras i en annan skolenhet än den önskade finns inte i skollagen. Detta innebär att kommunerna har ett relativt stort utrymme att själva bestämma vilka principer som ska tillämpas. Ett grundläggande krav är dock att urvalet sker på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt.

Sedan den 1 januari 2020 gäller FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, som lag i Sverige. Av barnkonventionen följer att alla barn är lika mycket värda, att ingen får diskrimineras och att det vid alla åtgärder och beslut som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Detta är grundläggande åtaganden om barnets rättigheter och därmed viktiga principer. Därför ligger mitt fokus på att bryta ojämlikheten i svensk skola eftersom alla barn, oavsett bakgrund, har rätt till en likvärdig utbildning. Vi ser dock att skillnaderna mellan elevernas kunskapsresultat har ökat och att dessa ökande skillnader mellan skolor i mycket hög grad kan hänföras till ökad skolsegregation. Elever har blivit alltmer uppdelade mellan olika skolor utifrån socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund. En stor del av skolsegregationen i grundskolan vet vi beror på boendesegregation, men vi vet också att skolvalet är en bidragande orsak till den ökande skolsegregationen. Detta ser regeringen givetvis som mycket problematiskt. Utformningen av skolvalet behöver därför förändras så att den kan bidra till att minska skolsegregationen. Detta har konstaterats av såväl Skolkommissionen som OECD.

Regeringen tog den 27 april 2020 emot betänkandet *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28). Utredningen om en mer likvärdig skola lämnar i sitt betänkande förslag som bland annat innebär förändringar i bestämmelserna om placering vid kommunala skolenheter. Syftet är att i större utsträckning främja en allsidig social sammansättning av elever i skolan. Jag ser fram emot att remittera betänkandet och se vad remissinstanserna säger.

Avslutningsvis vill jag återigen understryka att skolsegregationen måste minska för att vi ska kunna öka jämlikheten i skolan. Skolan ska vara en mötesplats för elever med olika bakgrund. Vi ska inte ha skolor där elever med olika bakgrund aldrig möts eller en del skolor där akademikerbarn går och andra skolor där arbetarbarn går. Det hoppas jag att fler partier i riksdagen ställer sig bakom och är beredda att agera utifrån.

Anf. 2 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Utbildningsministern! Tack för svaret!

Jag vill börja med att sätta ministerns svar i ett sammanhang. Ett skolval går ju normalt till så att i händelse av att antalet ansökande överstiger antalet erbjudna platser prioriteras eleverna utifrån om de har syskon på skolan, avståndet mellan skola och hem, och i sista hand lottar man.

I vanliga fall behandlas alla elever utifrån samma kriterier om att främja lika rättigheter och möjligheter för alla elever. Men i Göteborg har man valt en annan väg. Där har grundskolenämnden och förvaltningen ändrat prioriteringsordningen så att man prioriteras och får direkt tilldelning till stadens mest populära skolor om man tillhör kategorin nyanländ. Det får naturligtvis konsekvenser för alla dem som inte är nyanlända.

Tidningsrubrikerna i Göteborg fylls med vittnesmål från förkrossade föräldrar och från elever som skiljs från sina klasskamrater, rycks upp ur sin stabilitet och blir skickade till andra sidan av stan, bara för att de är svenskar. I denna kontext fattade skolväsendets överklagandenämnd ett beslut om ett överklagande av skolplacering och konstaterade att en nyanländ elev inte är en saklig urvalsgrund. De hänvisar också till ett beslut i Högsta förvaltningsdomstolen, där det fastslås att urvalet till skolan ska ske på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt. Här borde det vara klappat och klart, kan man tycka, men trots det gäller fortfarande samma prioriteringsordning i Göteborg.

Detta är alltså bakgrunden till mina frågor till utbildningsministern här i dag.

Jag reagerar på ett antal saker i ministerns svar.

Det första är att ministern citerar att urvalet ska ske på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt. Problemet med det är att skolväsendet redan har konstaterat att nyanländ inte är en saklig urvalsgrund. Kriterierna är inte uppfyllda, så hur kan man då hävda att det går till på ett korrekt sätt när vi har kryphål som bevisligen möjliggör diskriminering?

Det andra är att när ministern säger att vi måste bryta segregationen menar hon egentligen att man ska tvinga nioåringar att ta ansvaret och konsekvenserna av socialdemokratisk invandringspolitik, som lagt grunden till diskriminerande prioriteringsordningar som den i Göteborg där svenska elever tvingas ge bort sin plats till nyanlända.

Jag hade hoppats att ministern kunde lugna oroliga föräldrar och elever här i dag. Men tyvärr verkar det som att alla elever i Göteborg bör förbereda sig på att även deras platser ligger i farozonen att ges bort till nyanlända. Jag formulerar därför om mina frågor:

1. Är det verkligen regeringens intention att sådana här kryphål för institutionaliserad diskriminering ska existera i Sverige?
2. Är det regeringens avsikt att övriga Sverige ska få en liknande modell som den i Göteborg?

Detta är mina frågor som jag önskar svar på.

Anf. 3 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Dennis Dioukarev verkar utgå från att jag i mitt interpellationssvar har ställt mig bakom den modell som tillämpas i Göteborgs kommun. Den som läser inantill i mitt svar ser dock att jag tydligt poäng-

Prot. 2019/20:133

5 juni

Svar på interpellation

terar det som de flesta svenskar vet och varje riksdagsledamot bör veta, nämligen att när en förvaltningsuppgift, till exempel utformande av hur skolval ska gå till och beslut i skolvalsfrågor, har anförtratts en kommun är jag som minister förhindrad att gå in och ha synpunkter på hur lagen tillämpas. Däremot är jag ansvarig för lagstiftning och för att se till att det finns en lagstiftning som kan säkerställa att vi i Sverige lever upp till alla delar av barnkonventionen och andra internationella överenskommelser. Jag är också ansvarig för att vi kan säkerställa att vi får en skola som är en sammanhållen skola – en skola där barn och elever möts och där barn och elever får samma chans att lära sig mycket, oavsett vilket bostadsområde man är född i och vilka föräldrar man har eller vilken bakgrund man har. Detta är mitt ansvar.

Jag ansvarar också för att det finns en skolinspektion och att den skolinspektionen kan utöva tillsyn över kommunerna. Jag ser också till att det finns överklagandenämnder och liknande som kan ta ställning till de kommunala besluten. Men jag får faktiskt inte gå in och recensera de kommunala beslut som fattas med stöd av skollagen. Jag är övertygad om att ledamoten skulle stå först i kön att anmäla mig till lämpligt organ i riksdagen om jag skulle göra detta.

Jag har inte ställt mig bakom Göteborgs skolvalsmodell, och jag får inte uttala mig om de beslut som fattas med anledning av skollagen. Däremot är jag övertygad om att det ligger i alla barns intresse att få en bra skolgång. Jag är också övertygad om att det ligger i alla barns intresse att växa upp i ett samhälle som håller ihop, ett samhälle där ingenjörens dotter och lokalvårdarens son går i samma skola, möts och träffar varandra, inte har samma bakgrund men ändå kan få del av samma erfarenheter, inte har samma utbildningsbakgrund där hemma vid köksbordet men kan få del av samma kunskap, samma utbildning och samma bildning som vår skola ska ge.

Fru talman! Jag är övertygad om att vi får ett bättre samhälle om barn och elever växer upp med olika bakgrund men ändå går i samma skola och lär känna varandra som de unika individer de är. Jag antar att detta är skälet till att Agenda 2030, vår egen skollag och olika styrdokument som gäller både i Sverige och internationellt tydligt slår fast att alla barn har lika rätt till utbildning. Därför kommer jag i mitt arbete som ansvarig för lagstiftningen att arbeta hårt för att alla barn ska få en likvärdig utbildning. Detta är mitt ansvar, och det kommer jag att se till.

Den första åtgärd jag kommer att vidta är förstås att remittera de förslag som Björn Åstrand har lämnat i sin utredning. Detta kommer att göras inom kort, och det ska bli intressant att se vad remissinstanserna säger om förslagen, som alltså inte överensstämmer med de förslag som Dennis Dioukarev tydligt kritiserar i talarstolen.

Anf. 4 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Det är ingen som har bett om en recension av det specifika fallet, utan detta är en debatt om principer, i alla fall i mina ögon.

Det är helt korrekt som ministern beskriver att man som riksdagsledamot och minister har ansvar för lagstiftningen i Sverige och att uppgifterna fördelas till Skolinspektionen, förvaltningar och andra. Som ministern säger i sitt svar regleras urvalet inte i skollagen, och kommunerna har utrym-

me att bestämma vilken princip som ska tillämpas. Detta är helt korrekt, men när vi har flera uppmärksammade fall av institutionaliserad diskriminering har det gått från att vara ett kommunalt ärende till att bli en nationell fråga. Då måste man som minister utreda vilken möjlighet som finns att åtgärda problemet, i den mån man ser diskriminering som ett problem. I sådana fall bör kryphål för diskriminering täppas till på något sätt.

Kravet på objektivitet, saklighet och icke-diskriminering samt allmänna rättsprinciper efterlevs inte. Detta har Överklagandenämnden redan konstaterat. Att låta nyanlända gå före i kön strider mot likställighetsprincipen och kraven på saklig grund vid urval.

Om man är genuint motiverad att bekämpa orättvisor ute i samhället, förtydliga då skollagen, kommunallagen och diskrimineringslagen! Agera på något sätt! Det är ju därför vi är politiker, för att vi vill förändra. Åtminstone var det därför jag kom in i politiken, för att jag ville bekämpa orättvisor.

Om man fortfarande tvivlar på att det finns ett problem kan man fråga de föräldrar som får se sina barn bli helt förtvivlade om de känner att de inte omfattas av grundläggande demokratiska rättigheter. Man kan fråga de barn som blir uppräckta ur sin vardag och får säga adjö till kompisarna, sätta sig på spårvagnen och bli skickade till en annan stadsdel bara för att de är svenskar. Fråga om de känner sig rättvist behandlade!

Det råder en diskrepans mellan lagar och rättspraxis å ena sidan och verkligheten i Göteborg å andra sidan. Bevisligen finns det odiskutabla, dokumenterade vittnesmål om detta. Då måste regeringen agera. Allt annat är en acceptans av institutionaliserad diskriminering av svenska elever. Jag letar efter bevis här i dag för att det inte är så, men jag hittar inga. Jag ställer därför frågan rakt ut till ministern: Tar ministern och regeringen åtminstone avstånd från diskrimineringen av svenska elever? Det var min ena fråga.

Vad gäller Åstrands likvärdighetsutredning kan vi lägga den åt sidan för en stund och i stället prata om principer, för sådana måste även en regering ha, oaktat utredningar och remissrundor. Min andra, liknande fråga som jag vill ställa är: Är det acceptabelt att svenska elever särbehandlas på grund av sin bakgrund? Jag har fortfarande inte fått ett rakt svar på den frågan. Regeringen måste ha ett ingångsvärde i detta sammanhang. Man kan som minister inte vara ett oskrivet blad i sådana grundläggande frågeställningar.

Det är två mycket enkla frågor: Är det acceptabelt att svenska elever särbehandlas på grund av sin bakgrund? Tar ministern och regeringen avstånd från diskrimineringen av svenska elever?

Anf. 5 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Dennis Dioukarev illustrerar här nackdelen med att ha repliker som skrivits i förväg. Hela mitt inlägg handlade om min grundläggande syn på hur viktigt det är att den svenska skolan förmedlar kunskaper och bildning men också kännedom om vad vårt samhälle innefattar och att den ger en möjlighet för barn och elever att växa upp tillsammans med andra.

Under min egen skolgång började jag i lågstadiet i en skola där de flesta föräldrar inte hade de rika resurser som många föräldrar har i Sverige. Mellan trean och fyran flyttade jag till en skola som hörde till ett av de rikaste områdena i Stockholm, och det jag fick uppleva var att jag med min bakgrund kunde lika mycket som mina nya klasskamrater. Jag önskar verkligen att den svenska skolan gav lika kunskaper till alla barn, men jag konstaterar med sorg att det spelar större och större roll vilken skola man går i för vilka kunskapsresultat man uppnår. Det är inte acceptabelt.

Sedan gör Dennis Dioukarev en stor poäng av att nyanlända elever slår ut svenska elever och tar deras platser i skolor i Göteborg. Jag skulle gärna vilja att Dennis Dioukarev, med sin lokala kännedom, ger mig en upplysning om hur många nyanlända elever som har fått förtur i Göteborgs skolor på svenska elevers bekostnad, för att använda det uttryckssätt som Dennis Dioukarev själv använder. Det vore en bra sakupplysning i denna debatt.

Utöver den ideologiska utgångspunkten kan jag konstatera att jag, och många regeringar före mig, har sett till att det finns lagstiftning på plats som gör att det finns möjligheter för föräldrar att överklaga. Det finns en möjlighet att gå till Skolinspektionen och få olika former av åtgärder och beslut granskade. Men återigen: Detta kan jag som statsråd inte uttala mig om, utan jag ansvarar för att se till att det finns lagstiftning på plats.

Fru talman! När vi har ett läge där det är fler elever som söker till en skola än vad det finns platser behövs det alltid olika former av urvalsregler. Jag ansvarar för att dessa regler finns på plats, men sedan ansvarar kommunerna, med dagens system, för att de tillämpas på ett riktigt och klokt sätt.

För alla som verkar i Sveriges riksdag är det en självklarhet att diskriminering inte ska förekomma. Det ska inte förekomma på grund av etniskt ursprung, åt något håll, men jag anser att Dennis Dioukarev blir svaret skyldig. Dennis Dioukarev påstår i talarstolen att det pågår diskriminering. Ge mig siffrorna! Hur många svenskfödda elever har inte fått plats på sin skola på grund av att, som Dennis Dioukarev säger, utlandsfödda eller nyanlända elever har tagit dessa platser?

Anf. 6 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Ministern gör en anmärkningsvärd poäng av att det bara är ett mindre antal elever som diskrimineras. Anna Ekström, Sveriges utbildningsminister, ger sig på att försöka kvantifiera orättvisa. Jag tycker att det är smaklöst. Det är anmärkningsvärt men uppfriskande med en minister som så ogenerat manifesterar sin demokratisyn och sin syn på de grundläggande fundament för likhet inför lagen som Sverige är byggt på.

Är inte ett fall av diskriminering ett fall för mycket? Enligt skollagen och diskrimineringslagen är det åtminstone det, och enligt Sverigedemokraterna är det det. Tycker inte regeringen att ett fall av diskriminering är ett fall för mycket?

Vad gäller siffror kan vi prata om dem. År 2019 fick totalt 46 nyanlända förtur till stadens mest populära skolor. På grund av detta skickades 46 elever till skolor långt ifrån hemmet. Hur många var det året innan? Hur många kommer att bli gallrade i framtiden? Hur många har blivit gallrade på diskriminerande grunder? Egentligen spelar antalet ingen roll, utan det är principen som måste angripas.

Var går gränsen för regeringen för hur många nyanlända som ska ges förtur? För Sverigedemokraterna är svaret självklart: Likställighetsprincipen ska gälla alla. En elev som inte omfattas av våra demokratiska principer är en elev för mycket. Var går gränsen för regeringen?

Prot. 2019/20:133
5 juni

Svar på interpellation

Anf. 7 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag har den dystra plikten att meddela Dennis Dioukarev att dagens urvalsregler för den svenska skolan gör det mycket svårt att komma in på populära fristående skolor för den som för det första inte är född i kommunen, för det andra inte har föräldrar som har varit förutseende nog att anmäla eleven för en plats i dessa populära skolor och för det tredje inte är född rätt månad på året. Den elev som är född i december slås i dag ut av en elev född i januari i valet till de populära fristående skolorna. Den elev som flyttar från Borås till Göteborg slås ut av en elev som är född i Göteborg. Den elev vars föräldrar inte har koll på vilka fristående skolor som ger rätt kontaktnät och som har erfarna och kunniga lärare om fem, sex eller sju år slås ut av en elev vars föräldrar har denna koll.

Vad säger Dennis Dioukarev och Sverigedemokraterna om denna uppenbara orättvisa? Denna orättvisa hör jag sällan Sverigedemokraterna tala om.

Vi ska inom den svenska skolan ha ett urvalssystem till skolor som är rättvist, transparent och bidrar till att barn och elever får möjlighet att välja skola – det föreslår Björn Åstrand i sin utredning – men som också innebär att barn och elever bedöms likvärdigt och inte utifrån när de har råkat bli anmälda till en kö av sina föräldrar.

Jag tror att svensk skola skulle må bra av en debatt som fokuserar på kunskap och bildning, men som också fokuserar på en likvärdig och jämlik skola där barn och elever har chans att mötas, lära känna varandra och växa upp tillsammans. Det tjänar Sverige på. Då blir det bättre för oss alla, när vi tar gemensamt ansvar för vårt samhälle.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 3 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 juni

2019/20:1501 Regelverket för korttidspermitteringar

av *Sofia Damm* (KD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1502 Folkhälsomyndighetens transparens

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 4 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 4 juni

2019/20:1393 Återvinning av däck

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:1367 Plastpelletssanering

av *Rickard Nordin* (C)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:1385 Situationen för STF med anledning av covid-19

av *Cassandra Sundin* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

§ 5 Kammaren åtskildes kl. 9.22.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 2 Svar på interpellation 2019/20:407 om prioritering av elever vid skolval	1
Anf. 1 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	1
Anf. 2 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	3
Anf. 3 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	3
Anf. 4 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	4
Anf. 5 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	5
Anf. 6 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	6
Anf. 7 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	7
§ 3 Anmälan om frågor för skriftliga svar	7
§ 4 Anmälan om skriftliga svar på frågor	8
§ 5 Kammaren åtskildes kl. 9.22.....	8